

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 34P/37/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3121203031
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Širilová
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2021:3121203031.5

Uznesenie

Okresný súd Trenčín, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: V. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny E., dieťa rodičov: matky, M. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XXX/XX, E. a otca, M. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. A.. T. XX/XX, L., o návrhu otca na zrušenie neodkladného opatrenia vo veci úpravy styku s maloletým dieťaťom, takto

rozhodol:

Návrh otca na zrušenie neodkladného opatrenia **s a z a m i e t a**.

odôvodnenie:

1. Otec dieťaťa svojím návrhom, podaným na tunajšom súde dňa 03.11.2021 žiadal, aby súd zrušil neodkladné opatrenie č. k. 34P/37/2021-49 zo dňa 07.06.2021. V návrhu uviedol, že rozsudkom súdu bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej bol oprávnený sa s dcérou stretávať každý prvý páry týždeň v mesiaci od štvrtka do nedele, každý druhý páry týždeň v mesiaci od piatka do nedele, ďalej počas letných prázdnin, vianočných sviatkov, veľkonočných sviatkov. Okresný súd Trenčín uznesením č. k. 34P/37/2021-49 zo dňa 07.06.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6CoP/31/2021-80 zo dňa 14.07.2021 mu obmedzil styk s dcérou len na každý páry týždeň v roku v sobotu a v nedeľu v čase od 15.00 hod. do 19.00 hod., vždy za prítomnosti matky. Uvedené neodkladné opatrenie bolo vydané na návrh matky s poukazom na prebiehajúce trestné konanie vedené Okresným riaditeľstvom PZ v Trnave. V čase vydania tohto rozhodnutia neboli známe žiadne relevantné výsledky vyšetrovania trestnej veci ani v tomto súdnom konaní nebolo vykonané žiadne dokazovanie a súd z dôvodu ochrany záujmu maloletej vydal neodkladné opatrenie. Od vydania predmetného neodkladného opatrenia došlo však k zásadným skutkovým zmenám, ktoré podľa otca zakladajú dôvod na to, aby došlo k zrušeniu nariadeného neodkladného opatrenia. Otec poukázal na to, že odpadli dôvody, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené, nakoľko v trestnom konaní doposiaľ nebolo voči nemu vznesené obvinenie, t. j. takmer 5 mesiacov. Prebieha len tzv. konanie vo veci, bez vznesenia obvinenia s odvolaním sa na ústavnú prezumpciu nevinu. Otec poukázal na to, že súd má k dispozícii celý obsah znaleckého posudku, ktorý vypracoval znalec z odvetvia klinická psychológia dospelých a psychológia sexuality. Zo záverov tohto posudku vyplýva, že u otca neboli zistené žiadne znaky pre sexuálnu deviáciu v zmysle O.. Tak z analýzy jeho psychosexuálneho vývinu, ako ani z preferencie vyplývajúcej z PPG nálezu. Otec bol znalcom identifikovaný ako heterosexuálne orientovaný jedinec so zameraním sa na dospelé objekty, bez prítomnosti maloletých objektov v záujmovom spektre u vyšetrovaného, ktoré je relevantné pre vyvolanie vzrušenia a následného uspokojenia. Znalec u otca nepredpokladá motiváciu vyhotovovania záznamov ako O. s ohľadom na charakteristiky jeho osobnosti. Znalec v závere konštatuje absenciu jednoznačných znakov svedčiacich pre O. preferencie. Otec zároveň poukázal na zmenu skutkových okolností oproti času, kedy bolo neodkladné opatrenie nariadené, pretože v tejto veci už prebehlo 06.09.2021 pojednávanie, na ktorom boli vypočutí obaja rodičia. Z výpovedí rodičov vyplýva, že v prípade, že znalecké dokazovanie nepreukáže trestnú činnosť otca, matka je ochotná pokračovať a obnoviť styk v zmysle pôvodného rozhodnutia. Obaja rodičia deklarovali na pojednávaní vôľu sa na tomto dohodnúť priamo na pojednávaní, ako aj matka v písomnom podaní zo dňa 12.10.2021. Otec poukázal

na to, že vo veci už prebehlo dokazovanie výsluchom rodičov pred súdom a rodičia deklarujú vôľu upraviť styk formou rodičovskej dohody. Teda v predmetnej veci už netreba vykonávať rozsiahle dokazovanie do budúcnosti. V súčasnosti platný stav ohľadne úpravy styku je pre otca značne diskriminačný, nakoľko na jednej strane výsledky vykonaného dokazovania v trestnej veci svedčia jednoznačne v nevinu otca a v prospech dieťaťa. Na strane druhej je otec dlhodobo značne obmedzovaný v styku s dcérou tak, že špeciálna úprava styku je mu úplne zakázaná a bežná úprava styku je z pôvodných 96 hodín mesačne znížená na aktuálnych 16 hodín mesačne a len za prítomnosti matky. Jedná sa o čas, ktorý otcovi už nikto nevráti a diskriminácia je v danom smere trvalého charakteru. Otec dieťaťa od začiatku považuje podanie matky dieťaťa na súd a políciu za konanie namierené proti jeho osobe s cieľom obmedziť jeho styk s dcérou. Je nepochybné, že ochrana záujmov maloletej je a musí byť na prvom mieste, avšak za súčasného zmeneného skutkového stavu, kedy dnes existujú výsledky znaleckého vyšetrovania otca sa javí obmedzenie jeho styku s dcérou neadekvátne a proti záujmom maloletej, ktorá má záujem sama tráviť s otcom viac času. Otec zároveň poukázal na to, že druhý posudok, ktorý má už dlhodobo zadaný vypracovať znalec Ing. M. nebude podľa jeho vlastných vyjadrení vypracovaný ani do konca tohto roka pre jeho pracovnú vyťaženosť.

2. Pre účely rozhodnutia o neodkladnom opatrení sa súd oboznámil s návrhom otca na zrušenie neodkladného opatrenia, vyjadrením matky dieťaťa, správou kolízneho opatrovníka ako aj obsahom súdneho spisu sp. zn. 34P/37/2021, pričom zistil nasledovný skutkový a skutočný stav:

3. Maloletá V. má X rokov a pochádza zo vzťahu mimo manželstva svojich rodičov. Rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 30P/116/2015-137 zo dňa 15.02.2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 30P/116/2015-141 zo dňa 18.02.2016 bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky, otec dieťaťa bol zaviazaný povinnosťou prispievať na jej výživu sumou 130,- eur mesačne s účinnosťou od 10.06.2015. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 19.03.2016. Súčasťou rozsudku tunajšieho súdu č. k. 26P/21/2018-235 zo dňa 05.08.2020 je dohoda rodičov o styku otca s maloletou, na základe ktorej je otec oprávnený stretávať sa s maloletou každý prvý párný týždeň v mesiaci v čase od štvrtka od 18.00 hod. do nedele do 18.00 hod., kedy sa otec zaväzuje zabezpečiť účasť maloletej na vyučovacom procese v školskom zariadení, ktoré maloletá bude navštevovať od 02.09.2020, kam ju otec privedie a po skončení vyučovacieho procesu vyzdvihne a každý druhý párný týždeň v mesiaci od piatku od 18.00 hod. do nedele do 18.00 hod., s výnimkou letných prázdnin, Vianočných sviatkov a Veľkonočných sviatkov, kedy je otec oprávnený stretávať sa s maloletou počas letných prázdnin v čase od nedele predchádzajúcej 28. týždňu od 18.00 hod. do nedele 29. týždňa do 18.00 hod. a od nedele predchádzajúcej 34. týždňu od 18.00 hod. do nedele 35. týždňa do 18.00 hod., počas Vianočných sviatkov každý párný kalendárny rok od 27.12. od 9.00 hod. do 06.01. nasledujúceho roka do 19.30 hod. a každý nepárný kalendárny rok od 22.12. od 17.00 hod. do 27.12. do 19.30 hod., počas Veľkonočných sviatkov každý párný kalendárny rok od štvrtka predchádzajúceho Veľkonočným sviatkom od 18.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18.00 hod. Okrem toho sa v dohode matka zaviazala každý párný utorok a štvrtok v mesiaci v čase od 18.00 hod. do 18.30 hod. umožniť otcovi kontakt s maloletou prostredníctvom sociálnej siete prenášajúcej obraz a zvuk. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 10.08.2020. Následne Okresný súd Trenčín uznesením č. k. 34P/37/2021-49 zo dňa 07.06.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6CoP/31/2021-80 zo dňa 14.07.2021 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zúžil rozsah úpravy styku otca s maloletou na každý párný týždeň v kalendárnom roku v sobotu a v nedeľu v čase od 15.00 hod. do 19.00 hod. vždy za prítomnosti matky. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 23.07.2021. Dôvodom vydania tohto neodkladného opatrenia bola skutočnosť, že bolo začaté trestné stíhanie pre zločin Z. V. O. a pre prečin prechovávanie V. O. a účasť na V. O. predstavení.

4. Matka dieťaťa v písomnom podaní zo dňa 22.11.2021 okrem iného uviedla, že podľa jej názoru otec jednoznačne a neustále vystavuje maloletú obrovskému nebezpečenstvu a riziku, že materiál tohto druhu vyhotovený otcom a vyhotovený počas pobytu u neho a v jeho prítomnosti má tendenciu sa dostať ak nie pre jeho vlastnú potrebu práve do rúk O. disponovaných osôb k bezkontaktnému sexuálnemu zneužívaniu maloletej prenosom týchto materiálov po internetovej sieti. Matka ďalej poukázala na to, že v trestnom konaní kompletné znalecké posudky zatiaľ vykonané neboli. Aktuálne vypracováva znalecký posudok Ing. M., ktorý potvrdí alebo vylúči dôvody, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené a teda, či skutočne došlo k zmene pomerov, pre ktoré bolo nariadené. Znalecké posudky tak nie sú úplné a predčasné zrušenie neodkladného opatrenia je tak nežiadúce. Matka navyše upozornila orgány činné v trestnom konaní na 11-hodinovú nahrávku zo dňa 01.01.2021, ktorá vznikla počas pobytu maloletej u

otca. K diskriminácii otca, na ktorú tento upozorňuje, matka uviedla, že sám otec sa diskriminuje, keď na styk s dcérou počas letných prázdnin nechodil pravidelne. Ďalej matka poukázala na to, že jej vôľa sa na styku dcéry s otcom dohodnúť je podmienená skutočnosťou, že otec nebude obvinený a ani iným spôsobom stíhaný v trestnom konaní voči dcére. Matka so zrušením neodkladného opatrenia, ktorým bol zúžený styk otca s dcérou, vyjadrila nesúhlas.

5. Zo správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov zo dňa 30.11.2021 mal súd za preukázané, že z pandemických dôvodov bol pohovor s matkou vykonaný telefonicky. Matka uviedla, že nesúhlasí s návrhom otca, a to pokiaľ nebude ukončené trestné konanie voči otcovi. Matka ďalej trvá na stretávaní sa otca s dcérou za jej prítomnosti. Matka sa vyjadrila, že dcéra sa s otcom stretáva, naposledy 26.11.2021 u logopéda, predtým 21.11.2021 a 14.11.2021, kedy otec priniesol dcére nový smartphone. Matka uviedla, že otec s dcérou si volávajú cez videohovor podľa právoplatného súdneho rozhodnutia (č. k. 26P/21/2015-235), teda každý utorok a štvrtok od 18.00 hod. do 18.30 hod. Záverom správy kolízny opatrovník uviedol, že vo veci samej je vytyčený termín na 10.01.2021. Keďže opatrovník nedisponuje závermi trestného konania vedeného voči otcovi, ponecháva rozhodnutie na úvahe súdu. Otec sa s dcérou stretáva za prítomnosti matky.

6. Zo správy zo šetrenia pomerov u otca dieťaťa vypracovanej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny O. zo dňa 15.10.2021 okrem iného vyplýva, že u otca v J. v rodinnom dome sú menšie izby, málo svetlé, okná sú zastreté. V dome je namontovaný kamerový systém, kamery sú v každej izbe, v exteriéri, aj v kúpeľni spojenej s WC. V kúpeľni je veľký monitor, na ktorom vidno, čo snímajú jednotlivé kamery. V jednej izbe je obývací stena s gaučom a stolíkom, cez okno je natiahnuté plátno na fotografovanie + vybavenie na fotografovanie.

7. Zo správy OR PZ v Trnave zo dňa 19.10.2021 mal súd za preukázané, že v konaní vedenom pod ČVS:ORP-696/1-VYS-TT-2021 doposiaľ bolo vydané uznesenie o začatí trestného stíhania. Znalecký posudok od Ing. M. doposiaľ vypracovaný nebol a preto nebolo možné vo veci vydať meritórne rozhodnutie. Z emailovej komunikácie vyšetrovateľa s Ing. M. vyplýva, že v prípade otca dieťaťa je veľa stôp, jedná sa o 4 veľké pevné disky každý o kapacite 8 TB ako aj veľa VHS kaziet.

8. Zo záverov znaleckého posudku vypracovaného RNDr. Mgr. V. C., PhD., znalcom z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých a psychológie sexuality číslo 56/2021 vyplýva, že u otca neboli zistené znaky pre sexuálnu deviáciu v mysle O.. Pokiaľ bol skutok spáchaný tak, ako je opísané v spise, tak jeho motivácia bola nedeviantná. Pre podozrenie na inú deviáciu nemá znalec podklady v kontexte dostupných informácií. Ide o záznam reprezentujúci nadpriemernú tumescenčnú (erektilnú) aktivitu heterosexuálne orientovaného jedinca so zameraním na dospelé objekty, bez prítomnosti maloletých objektov v záujmovom spektre u vyšetrovaného, ktoré je relevantné pre vyvolanie vzrušenia a následného uspokojenia. Na skúmaných materiáloch sa nachádza maloletá zobrazená ako G., resp. čiastočne U., resp. s pohľadom priamo na W.. Z hľadiska materiálov je možné o nich uvažovať ako o takých, ktoré sú u disponovaných osôb spôsobilé vyvolať vzrušenie a následné uspokojenie. Znalec nemá informácie, že by u vyšetrovaného boli zachytené aj materiály s inými nahými deťmi, resp. jednoznačne O. materiály s detskými objektami. Takto by predložené materiály dostali v kontexte prípadu inú konotáciu v zmysle zvýšeného podozrenia na sexuálne zneužívanie materiálov vlastného dieťaťa. U vyšetrovaného nepredpokladáme takúto motiváciu vyhotovovania záznamov s ohľadom na charakteristiky jeho osobnosti. Ide hlavne o nízku mieru disociálnosti, ako aj absenciu jednoznačných znakov svedčiacich pre O. preferencie. Je však zrozumiteľné, že u väčšinovej populácie môžu takéto zábery dieťaťa vyvolávať záujem o snahy a interpretáciu jeho správania, ktoré sa odchyľuje od bežnej „väčšinovej“ normy.

9.1. O predpokladoch pre nariadenie neodkladného opatrenia a jeho dôsledkoch platia ustanovenia § 324 - 328 zákona číslo 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

9.2. Podľa § 324 ods. 1 a 2 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie. Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd.

9.3. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9.4. Podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane najmä uložiť, aby niečo vykonala, niečo sa zdržala alebo niečo znášala.

9.5. Podľa § 329 ods. 1 veta prvá CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia účastníkov konania a bez nariadenia pojednávania.

9.6. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

10. Neodkladné opatrenie nie je konečné rozhodnutie. Pred začatím konania alebo po jeho začatí môže súd nariadiť neodkladné opatrenie, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený a za predpokladu naliehavosti požadovanej úpravy, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Účelom neodkladného opatrenia je rýchlo a pružne riešiť takú situáciu, v ktorej je potrebný okamžitý zásah súdu a rýchla bezodkladná, i keď dočasná úprava právnych (nielen faktických) pomerov účastníkov. Potreba bezodkladnej úpravy pomerov je podmienená splnením predpokladu naliehavosti požadovanej úpravy. Neodkladné opatrenie neprejudikuje práva a záujmy účastníkov. Na nariadenie neodkladného opatrenia je nutné, aby sa aspoň osvedčila danosť práva a aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe neodkladnej úpravy. Predpokladom jeho nariadenia je teda existencia tak naliehavej potreby operatívneho zákroku, ktorá neznesie odklad a nie je možné ju vyriešiť až rozhodnutím vo veci samej, pričom je potrebné vždy prihliadať na záujem maloletého dieťaťa. Táto naliehavosť je príčinou, že súd môže rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, že by musel byť tvrdý nárok nepochybne preukázaný. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahe súdu, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre účastníka nariadením neodkladného opatrenia. Pre potrebu bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov sa rozumie stav vzťahov, resp. pomerov účastníkov, ktorý neznesie odklad.

11. V danom prípade možno konštatovať, že otec osvedčil existenciu právneho vzťahu účastníkov, avšak neosvedčil naliehavý právny záujem ktorý by odôvodňoval vyhovie jeho návrhu a teda zrušenie neodkladného opatrenia, ktorým súd značne oklieštil jeho styk s dcérou. Vzhľadom k tomu, že v súčasnosti prebieha konanie vo veci samej o návrhu matky na zmenu úpravy styku, má súd za dostatočne preukázanú aktuálnu situáciu v rodine maloletého dieťaťa. Otcovi bol neodkladným opatrením zúžený styk s dcérou práve z dôvodu prebiehajúceho trestného stíhania pre zločin výroby detskej O. a pre prečin prechovávanie V. O. a účasť na V. O. predstavení. V tomto konaní doposiaľ nebolo nikomu vznesené obvinenie. Znalecký posudok z odvetvia psychológie na otca dieťaťa už bol v trestnom konaní vypracovaný. Z uvedeného znaleckého posudku vyplýva, že u otca maloletej neboli zistené znaky pre sexuálnu deviáciu v zmysle O.. Okrem iného sa však v znaleckom posudku uvádza, že znalec nemá informácie, že by u otca boli zachytené aj materiály s inými nahými deťmi. Táto skutočnosť je predmetom ďalšieho znaleckého skúmania znalcom z odvetvia elektroniky, počítačové programy, pričom znalecký posudok z tohto odvetvia ešte nebol vypracovaný. Na základe záverov znaleckého posudku vypracovaného znalcom z odvetvia klinická psychológia má súd za to, že pre ďalší postup v trestnej veci je významný aj záver znaleckého posudku, ktorý sa v súčasnosti vypracováva. Na tom nič nemení ani tá skutočnosť, že u otca neboli zistené znaky pre sexuálnu deviáciu. K tvrdeniu otca, že doposiaľ voči nemu nebolo vznesené obvinenie, pričom výsledky znaleckého skúmania u neho nesvedčia deviácii, a že tak došlo k zmene pomerov, pre ktoré bol neodkladným opatrením zúžený jeho styk s dcérou, súd uvádza, že k zmene pomerov podľa jeho názoru nedošlo, keďže ani v čase vydania neodkladného opatrenia, nebolo proti nemu vznesené žiadne obvinenie a trestné stíhanie nebolo doposiaľ ukončené. Otec tiež deklaroval, že s matkou nemajú rozpory a sú dohodnutí na rozšírení styku, pokiaľ sa znaleckým dokazovaním nepreukáže trestná činnosť otca. Uvedenú dohodu však matka dieťaťa vo svojom písomnom vyjadrení nepotvrdila. Naopak deklarovala potrebu ponechania zúženého styku otca s dcérou aj naďalej v platnosti a to až do skončenia trestného stíhania. Súd sa navyše stotožňuje so skutočnosťami uvádzanými v odôvodnení rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6CoP/31/2021-80 zo dňa 14.07.2021, v ktorom sa okrem iného uvádza, že hoci nedošlo doposiaľ k vzneseniu obvinenia voči konkrétnej osobe, trestné konanie začalo 20.04.2021 a naďalej pokračuje a sú v ňom zabezpečené dôkazy. Je pravdou, že slovenský právny poriadok vychádza z ústavnoprávnej zásady prezumpcie neviny, avšak popísané okolnosti i podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci výrazne zoslabujú záujem dieťaťa na doterajšom rozsahu styku s otcom. Skutočnosť, že voči otcovi nebolo doposiaľ vznesené obvinenie, je zohľadnená práve v nariadenom rozsahu styku, kedy súd styk

s maloletou nevylúčil úplne, avšak tento len vzhľadom na uvedené okolnosti primerane a dočasne obmedzil.

12. Súd má teda na základe uvedených skutočností za to, že aj naďalej súd tu naplnené dôvody na to, aby styk otca s dcérou bol aj naďalej zúžený a to až do skončenia trestného stíhania a preto súd návrh otca na zrušenie neodkladného opatrenia zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trenčíne v jednom vyhotovení (§ 357 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, uvedenie spisovej značky) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie v zmysle § 365 ods. CSP možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.